

TILL SVERIGES JORDBRUKSARBETARE. TORPARE, SMÅBRUKARE OCH
BÖNDER.

En vädjan från Jordbrukarnes Riksförbund.

Vi vände oss här till alla, som ha sitt arbete inom jordbruket, till alla som från jordbruksnäringen hava sin huvudsakliga utkomst. Vi vända oss till alla, som hava detta sitt gamla fäderneärvda yrke kärt och hålla därvid fast, oaktat det är strävsamt och oftast kargt givande, därjämte utsatt för bristande förståelse och många gånger förakt från andra samhällsklassers sida. Vi vända oss till Eder alla såsom utövare av det främsta och förnämsta av alla yrken. Ty modernäringen är den förnämsta bland alla näringar, varande den som ger människan bröd. Den utgör grundvalen och underlaget för hela samhället. Ej heller står den efter övriga näringar i något annat avseende. Den förutsätter hos sina utövare minst lika stora kunskaper och färdigheter som något annat yrke; den kräver trognare pliktuppfyllelse, större hängifvenhet och oavlåtligare omvårdnad, än kanske någon annan näring över huvud taget. Arbetet vid jorden bör därför tillkomma hedersplatsen bland alla arbeten inom samhället. Dessutom är detta arbete av den art, att det ger hälsa och kraft till både kropp och själ, och sedan urminnes tider och ända in i våra dagar har det varit jordbruket som givit landet kärnkarlar och kärnkvinnor av bästa virke; det har varit det källsprång, varur hela samhället kunnat hämta föryngring.

Men detta arbete är illa lönat.

Ej nog med att arbetet vid jorden är illa ansett och oftast föraktat hos samhällets övriga medlemmar. Utan vad värre är, det lönar illa den möda, som dess utövare under ett livslångt träget slit lägga ner i jorden.

Jordbruket ger icke vad det borde ge.

om man mäter med samma mått, som man mäter övriga näringar. Det ger icke samma inkomster, ej heller samma behållning, som andra sysselsättningar ofta med mycket mindre möda skänka åt sina utövare. Jordbruket är samhällets styvbarn. Det är tillbakasatt bakom alla övriga näringar i ekonomiskt avseende. Ett missförhållande är rådande mellan jordbruket och övriga näringar.

För att råda bot mot detta missförhållande, därför vädja vi till Eder alla.

Alla som arbeta inom jordbruket
utgöra en klass
med gemensamma intressen.

Vi hävda att alla som ha sitt arbete inom jordbruket och därigenom få sitt levebröd, utgöra en enda stor klass, den jordbrukande klassen. Det är ingen åtskillnad i detta avseendet mellan stora och små, besutna och obesutna, husbönder och deras arbetsfolk, godsägare och småbrukare, torpare, statare och bönder. Utan varenda en, som ärligt sätter in hela sitt nit för att i sol och hetta, i slask och i vintersnö, i både goda och onda tider, med svett och möda avvinna jorden dess avkastning, - han tillhör denna klass, han har ett rättmätigt anspråk att kalla sig med samma hedersnamn, som är utmärkande för alla, vilka lika med honom utföra samma värv, nämligen - en jordbrukare.

Vi hävda att alla som tillhöra denna klass äro sammanbundna genom ett enda stort och gemensamt mål och intresse. Vilket är detta stora gemensamma mål och intresse?

Ingenting annat än det: att jordbruket måtte löna sig bra och ge åt alla som därifrån ha sin utkomst tillräckligt uppehälle och levebröd.

Ty sanningen är att:

när jordbruket lönar sig bra, så kan det bli goda inkomster och goda förhållanden för alla som ha sitt arbete inom jordbruket, både de som äro sina egna och de som arbeta åt andra; när jordbruket däremot såsom hittills lönar sig dåligt, så kan det ej bli annat än dåliga och otillräckliga inkomster och förhållanden för både de självägande och arbetarne.

Jordbruket en stor gryta.

Jordbruket är liksom en stor gryta, varur alla som ha sitt arbete vid jorden få hämta sin näring. Både bonden och hans arbetsfolk, både stora och små, besutna och obesutna, få doppa i denna gryta och ta sitt uppehälle därur. Är det goda tider och finnes det mycket ärter i grytan, då är soppan tjock för både bonden och hans arbetsfolk. Äro tiderna däremot dåliga och ärterna få, men vattnet mycket, då åter befinnes soppan vara mager för både arbetskarlarne och husbonden själv.

Slutledningen ger sig själv: Vill arbetsfolket inom jordbruket ha det bättre, så få de hjälpa till att jordbruket i det hela taget får det bättre ställt.

Aldrig har denna sanning framträtt tydligare än under de tider vi nu genomleva. Att vi äro en klass och leva ur samma gryta, det bliva vi varse nu, då ärterna börjat tryta och samtidigt andra samhällsklasser tränga på, som förut icke suttit vid vårt bord, men nu vilja dela vårt matlag. Nu när den ena matbiten efter den andra ryckes ifrån jordbruket för att delas ut till andra samhällsklasser, nu visar det sig att vi höra ihop. Nu visar det sig, att går det ut över bondens förråd så går det också ut över statarens stat, och knappa de in på självhushållens bröd, får hela husfolket lida nöd.

En falsk predikan.

Från vissa håll predikas dock enträget, att en intresse motsättning skulle råda mellan olika grupper inom den jordbrukande folkdelen - att stora och små jordbrukare, besutna och obesutna, husbönder och deras arbetsfolk, skulle ha skiljaktiga och t.o.m. motsatta intressen. Vi tveka icke att förklara att detta är en falsk predikan. Denna förkunnelse är tillkommen i enbart syfte att söndra vad som hör ihop, att utså split och inbördes misstro bland dem som äro hänvisade till ömsesidig hjälp och förståelse. Denna förkunnelse är i själva verket ingenting annat än en fälla, tillagad för att därigenom så mycket säkrare locka jordbruksbefolkningen in i de olika politiska partiernas nät och göra dem underdåniga och till trälar under andra samhällsklassers intressen. Genom denna predikan ha de lyckats egga upp den ena delen av landsbygdens folk gentemot den andra, förstört friden och hemtrevnaden uti våra bygder samt åstadkommit landsbygdens försvagande och slutliga vanmakt.

Frukterna som skördas.

Men vad ha Ni vunnit genom att lyssna till denna falska predikan? Vad ha Ni vunnit med att låta, landsbygden dragas in i inbördes kiv och tvistemål? Månne Ni ha vunnit bättre inkomster och levnadsvillkor? Månne Edert välstånd, lycka eller trevnad har blivit större? Intetdera har inträffat. Ingenting har förbättrats. Allting är sig likt. På ett enda undantag när. Jordbruket - det har gått tillbaka. Dess ställning har blivit värre för varje år som gått; det har alltmera blivit undergrävt. Och därmed även Eder egen ställning.

Botten är nu nådd. Vad vi nu uppleva är att vi skörda frukterna av alla de försyndelser, som under årtionden hava begåtts gentemot jordbruket. Eller vad är orsaken att det nu står så bedrövligt till som det gör? Var ha vi orsaken till att landet icke är i stånd att tillräckligt livnära den befolkning som bor däri?

Orsaken kan ej enbart skyllas på en enskild regerings begångna missgrepp och försumligheter, så tungt dessa än må väga. Orsaken ligger djupare. Den bör sökas hos den fullkomliga liknöjdhet och njugghet som övriga samhällsklasser och de av dem styrda politiska partierna under årtionden ådagalagt gentemot moderneringen och dess brännande spörsmål. Samhällets och partiernas försyndelser gentemot jordbruket - de kräva nu ut sin hämnd.

Jordbruket - askungen bland landets näringar.

Jordbruket har varit askungen bland landets näringar och är det allt fortfarande. Det har varit tillbakasatt under alla de år som föregått världskriget. Men när det slutligen kom några år, då det såg ut som om jordens brukare skulle få luft under vingarne ett slag, då skuldsatta bönder började avbetala sina skulder och även fattiga kunde lägga ut av en slant -, strax voro andra samhällsklasser framme för att ta ifrån jordbruket den lilla fördel det nyss höll på att vinna, samt började att ånyo på alla vis klavbinda och beskära den betryckta

närigen. Och kommer det en gång åter fredliga förhållanden, tider då man har glömt, i hur trängande behov samhället varit av ett kraftigt jordbruk i storm- och farofyllda år -, då är det fara värt att modernäringens ställning nedpressas ytterligare och att de övriga samhällsklassernas förmyndarskap och tyranni tar sig allt vådligare former.

På samma sätt som jordbruket är askungen bland landets näringar, är även

jordbruksarbetare askungen bland övriga arbetare.

Vid valen är han visserligen välkommen och hälsas såsom "kamrat". Men eljest ser man honom endast med medlidsam axelryckning. Stackars han som är så dum att hålla ut vid detta tarvliga jordbruksarbete! Och kommer han till staden någon gång, så båtår det honom föga att han varit "kamrat" förut. Han får bära skymf och glåpord och när allt kommer omkring, så kastas han i samma gryta med övriga "bondj-lar". Ty han är bonde och har bondens satts även han, och den gemensamma prägel som yrket sätter på alla dess utövare förnekar sig icke heller hos honom. Därför är också hans plats given mitt ibland modernäringens övriga utövare. Därför är det hans självskrivna och naturliga ställning vid alla samhällsfrågor och samhällstvister att vara man i ledet mitt i den stora jordbrukareskaran.

Några frågor till alla som leva på jordbruket.

Varför är jordbruksarbetet sämre betalt än något annat arbete?

Är det månne därför, att detta arbete har ringare värde än något annat? Sannerligen icke. Eller är det därför, att bönderna äro sämre arbetsgivare än andra arbetsgivare? Det vore stor orättfärdighet att så påstå. Förklaringen bör sökas på annat håll:

Jordbruksarbetet är illa betalt för att jordbruket över lag betalar sig illa.

Där ingenting finnes att ta, vad skall man ge?

Behöves det vittnen härpå?

Fråga då alla dem, som samtidigt äro sina egna arbetsgivare och sina egna arbetare. Fråga de tusentals småbrukare och bönder, som äro

husbonde och dräng i samma person.

Månne de anse att deras arbete betalar sig bättre? - - Efter slit och släp från morgon till kväll, efter oräkneliga vedermödor och bekymmer, få de jämt så mycket över, att det räcker till livets mest nödtorftiga bärgning.

Behöves det flera vittnen?

Fråga då alla, som för att kunna driva sitt jordbruk

fått sätta sig i gäld.

Mer än några andra få de vidkännas den sanningen, att jordbruket lönar sig illa. De få känna den med dubbel tyngd. Ty medan jordens avkastning är låg, är räntan på gälden så mycket högre. Det lönar sig ej att sträva bittida och sent. Räntan äter upp alltsammans. Det lönar sig ej med att göra dyrbara anskaffningar för att förbättra egendomen. Ju mera som kostas på, ju värre tar räntan överhand. Det är som om du hade ett spöke bakom dig. Du springer allt vad du orkar för att komma undan; men spöket springer fortare ändå och kommer dig allt närmare in på livet.

Behövts det ytterligare vittnen?

Fråga då även

de burgna och besutna inom jordbruket.

Även de kunna, svara dig, och med full rätt, att jordbruket lönar sig illa. De kunna med fog påpeka det missförhållandet att, hade de satt in sina pengar i någon annan rörelse - fabriks- eller bank- eller rederirörelse - i stället för att lägga ner dem i jordbruket, så skulle de givit dem dubbla och kanske flerdubbla räntor.

Missförhållandet är genomgående, orättvisan allmän. Lotten är olika skiftad mellan jordbruket och alla övriga näringar. Vare sig en är rik eller fattig vid jordbruket, vare sig en är stor jordbrukare eller liten, så har han för sitt arbete ej samma lön och för sin penning ej samma ränta som han skulle ha vid annan verksamhet.

Eller
varför är det så svårt att vid jordbruket göra besparingar och samla en förmögenhet?

Det är känt att för det stora flertalet jordbrukare räcka inkomsterna ej längre än till att bestrida det dagliga uppehållet. Några besparingar kunna i de flesta fall icke göras. Vad är orsaken? - Är det månne den, att jordbruksbefolkningen är mera slösaktig och mindre mån om slanten än andra befolkningslager? Frågan behöver blott uppkastas för att besvara sig själv. Den som med öppna ögon jämför livet på landsbygden med livet i städerna och industrisamhällena, han vet på vilken sida enkelhet i levnadssätt och levnadsvanor är till finnandes, på vilken sida däremot slöseri, självsvald och njutningsbegär. Men fastän enkelhet och sparsamhet äro hemma på landsbygden, medan städerna leva i lyx och överdåd - i våra dagar mer än någonsin -, så är det ändå ej landsbygden som blir rik på kuppen och icke städerna som bli utfattiga. Utan det går tvärtom. Landsbygden blir alltmera utsugen och fattig, emedan rikedom och kapitalet hopas i städerna. - Om det är svårt att göra besparingar och samla en förmögenhet vid jordbruket, så ligger felet däri, att jordbrukets lön är mager och många gånger ingen, medan industrien och städerna förstått att draga åt sig hela den feta vinsten.

Och så en sista fråga:

Varför är det så svårt att inom jordbruket bli sin egen?
Varför är det så svårt att komma till egen jord?

Återigen av samma anledning: Jordbrukets bärighet är låg, men priset på jorden samtidigt så mycket högre. Jorden har blivit en handelsvara, som gång efter annan auktioneras bort till den högst bjudande. Genom en osund och fördärlig spekulation har dess penningvärde drivits upp till en allt mera oroväckande höjd. Ett missförhållande är rådande mellan jordens höga pris och jordbrukets låga bärighet.

Därför är det så svårt att bli sin egen vid jordbruket. Därför är det så svårt att köpa en egendom för en fattig om än så duktig jordbrukare. Ty genast råkar han ut för detta missförhållande. Han får köpa dyrt, skuldsätta sig hårt, men utan att samtidigt kunna påräkna en däremot svarande behållning.

Därför är det också, som det oftast är svårt för en arvinge att övertaga fädernegården. Ty skall han utlösa gården till ett värde, motsvarande gällande höga pris på jord, så råkar även han ut för samma missförhållande. Räntorna sluka upp, vad som egentligen borde vara hans behållning.

Jordbruket kan dock endast anses vara sunt, när grundade utsikter finnas för var och En som är duktig, sparsam och arbetsam, att rycka upp i graderna och förbättra sin ställning, när utsikter finnas att lägga ut av en slant och slutligen komma till självständighet och till egen jord. För närvarande äro dessa utsikter ej ljusa. För närvarande är jordbruket sjukt, och sjukan bär samma namn, var man än ser:

jordbruket är illa lönat.
Vad är att göra?

Vad s'-ola vi ta oss till i ett sådant sakernas läge? Skola vi kanske lämna jordbruket? Skola vi överge den näring, som till synes så illa lönar vår möda?

Det är många som gjort så. Mången dräng som kastat arbetet vid jorden och frestat lyckan i främmande land. Mången torpare som lämnat sitt gamla ställe och sökt sig in till staden eller bruket. Mången bonde i sina bästa år, som sålt sin vackra egendom för att sedan jobba och rulla med slanten. Mången bondeson som tyckte det vara bättre att stå i butiken eller sitta på en kontorsstol än att plöja den fädernearvda torvan. Skola vi göra likadant?

Flykten från landsbygden har tagit alltmera oroväckande omfattning. De räknas i flera hundratusental, som under de sista årtiondena lämnat sin hembygd och övergivit jorden. Jordbrukets led ha blivit allt glesare. Jordbrukets hjärteblod rinner bort till följd av en fruktansvärd åderlåtning. Skola vi också ta till flykten?

Det är endast modfällighet som kan inge dylika råd. De skorra illa i våra öron. Det vore att svika vår plikt, om vi lyssnade till dem. För oss som ha det gamla yrket kärt gäller det enbart att stanna. För oss gäller det att ej släppa taget och ej brista i det försvar, som är oss ålagt, hembygdens försvar, försvaret av den torva som vi dränt med vår svett. Redan har fanflyktens smitta alltför mycket gripit omkring sig. Det är på tiden att hejda de sviktande skarorna och ropa ett kraftigt halt. Sätten upp våra gamla banér och återställen våra led, på det att vi ånyo må rycka fram i tät och slutna härordning. Det gäller att slå ett nytt slag, jordbruksnäringen till frälsning och till båtнад.

Ty än finnes det hopp.

Än finnes förhoppningen kvar att segra. Det finnes en väg att återerövra åt jordbruket de ställningar, som det förlorat. Det finnes en väg att råda bot mot de missförhållanden, varunder vår näring länge legat tryckt. En väg finnes för att åt jordbruket återvinna den plats inom samhället, som det har grundat anspråk på, att återbörda åt jordbruket både makt, anseende och välstånd.

Där framme ligger höjden övergjuten av glindrande morgonrodnad. Mer det är endast under ett villkor som vi kunna nå fram dit - endast när alla som tillhöra den jordbrukande klassen hålla tillsammans och tåga fram mot denna höjd i slutna och obrutna led. Sker så, då äro vi säkra att segra!

Jordbruket vid instundande riksdagsmannaval.

För första gången skall denna väg beträdas vid nu instundande riksdagsval, För första gången går jordbruket vid dessa val fram

med egna kandidater.

Det är fråga om män som äro

oberoende av de politiska partierna.

män som icke äro bundna av hänsyn

varken till höger eller till vänster.

andra samhällsklasser och deras intressen.

Det är fråga om män, vilkas främsta uppgift blir att i riksdagen

föra jordbrukets talan.

Det gäller att redan vid instundande val

sätta in i riksdagen så många som möjligt av dessa jordbrukets egna målsmän.

Ju flera riksdagsplatser vi lyckas erövra, ju bättre är vår sak tillgodosedd under de år som stunda.

Det är därför som vi nu vädja till Eder alla, till alla som ha sitt arbete inom jordbruket, alla som från jordbruksnäringen hava sin huvudsakliga utkomst; till alla som hava detta sitt gamla yrke kärt och hålla därvid fast -;

Sluten mangrant upp kring vårt banér!

Stödjen jordbrukets gemensamma sak!

Rösten vid instundande riksdagsval

endast på jordbrukets egna kandidater!

Rösten med

JORDBRUKARNES RIKSFÖRBUND